

JINDŘICH ŠOLLE

Říci se to nedá o Jindřichu Šolleovi, který možná tu a tam zašel na pivo do hospůdky U Salzmanů nebo U Knoblochů, ale v čase před koncem minulého století měl jiné starosti. Nedávno se oženil. Jeho manželka Magdalena se právě v první polovině roku 1899 připravovala porodit své první dítě. A to měli novomanželé o hladký chod domácnosti postaráno. Jindřich se dal cestou svého otce Antonína, dávného spolupracovníka „starého pána“ Škody ještě z doby, kdy pan továrník začal z bývalé plzeňské valdštejské strojírny budovat na svou dobu supermoderní továrnu, která už tehdy patřila k největším strojírenským podnikům v monarchii. Mladý budoucí otec Jindřich Šolle se nemusel obávat o zaměstnání. Byl vysoce kvalifikovaným strojníkem, jakých si v továrně velmi vážili. Však později projedil ve službách Škodových závodů jako špičkový montér snad celou Evropu a kus Asie. Byl v Rusku za cara i za sovětů, ve Francii, Španělsku, Německu, Belgii, Itálii, Turecku i Persii, pracoval na mnoha místech celé rakousko-uherské monarchie.

Ale to jsme předběhli čas.

Novomanžel Jindřich Šolle se pečlivě připravoval na svou roli otce. Těšil se, že se narodí syn, který bude pokračovat v rodinné tradici a bude také řemeslníkem od „černé“ profese jako dědeček a otec. Doba byla podobným rodinným tradicím nakloněna. Byl to čas převážně drobných řemeslníků, malých rodinných dílen, kde otec přidržoval svého potomka u ponku, šicího stroje, verpánku či u soustruhu už od raného dětství. Fortel otcova umu a rukou téměř přirozeně přecházel na syny – spolu s firemním štítem nad vchodem do dílny...

PRVOROZENÝ

Syn se novomanželům Šolleovým narodil 1. července roku 1899. Otec Jindřich Karel Šolle, strojník v Plzni, syn Antonína Šolleho, kováře v Plzni, a Kateřiny, rozené Veselé, z Terešova v okrese Rokycany; matka Majdalena, dcera Ferdinanda Rumla, zedníka v Plzni, a Anny, rozené Fencel (tak je psáno v křestním listě), z Horní Břízy. Za kmotry vybrali Ferdinanda Rumla a jeho manželku Annu. Synek, narozený v domě číslo 15 v ulici Pod Třemi svatými, má proto v křestním listě napsána jména Jindřich (po otci) a Ferdinand (po dědovi a kmotrovi).

Malý Jindra svého tátu moc neužil. Ten byl velmi často zrovna tam, kde Škodovka zařizovala velké tovární komplexy. O rodinu, do níž časem přibyla dvě děvčátka, Vilma a Hela, se starala matka. Tedy i o výchovu dětí. Jindřich už chodil do školy, když otec přijal místo ředitele cukrovaru v dalekém carském městě

Bachmut v Jekatěrinoslavské gubernii. Tentokrát vzal s sebou celou rodinu. Domů se vrátili naštěstí už v roce 1912. Jen stěží si můžeme představit, jak by dopadli, kdyby je tam zastihla válka a po ní občanská...

„Ty čtyři roky byly nejhezčí z našich dětských let,“ napsal asi o pětatřicet let později syn Jindřich, už pod jménem Plachta.

Ruský pobyt byl pro celou rodinu velmi příjemný. Otec Jindřich jako velký šéf podniku poměrně významného v celém kraji měl dostatečný příjem, a hlavně byl velmi vážen a ctěn. Patřil k místní honoraci. Matka Magdalena se mohla plně věnovat třem dětem, možná měli i pomocníci v domácnosti. Patřilo to k samozřejmostem života místní honorace. Syn Jindřich chodil do ruského gymnázia a prý mu učení šlo víc než dobře. Ovšem ruské školství bylo tehdy na nižší úrovni než české v Rakousku. Vytáhlý Jindra junior přinášel dobrá vysvědčení.

Na dobové skupinové fotografii se všichni příslušníci rodiny pana ředitele cukrovaru tváří velmi spokojeně. A proč by také ne, v podstatě jim tam kromě českého prostředí nic nechybělo. Otec Jindřich byl reálně myslící a jednající muž, který si byl vědom své vysoké odbornosti a podle toho také sebevědomě vystupoval. Když se do Ruska vrátil v druhé polovině dvacátých let, když už existoval Sovětský svaz, tak si po skončení své práce vynutil vyplacení platu v dolarech, jejich papírové červoňce odmítl. Ale to jen pro ilustraci, jaký byl „pápa“, jak mu pod vlivem ruského prostředí říkali až do jeho smrti, reálně myslící člověk.

Problémy se školou nastaly až po návratu do Plzně. Znalosti nabyté na ruském gymnáziu sotva stačily na měšťanskou školu,

však ji Jindřich absolvoval s nemalými potížemi, „s odřenýma ušima“, jak se říká. Mladého vytáhlého studentika nezajímaly cifry, ba ani šroubky. Když dostal od otce úkol postavit králíkárnou, pozval si kamarády, uspořádal jim na dvoře „tyjátr“ a oni mu králíkárnou sbili. Kromě ministrování v kostele, které mu připomínalo divadlo a které prý bral velmi vážně, ho bavilo hrát kamarádům loutkové divadlo. A byla to pravděpodobně maminka, která ho přivedla na hodiny houslí...

Ale začala válka. Říkáme jí první světová.

„Připadal jsem si tenkrát jak ten Nerudův strožok. Taky se to všechno točilo kolem otázky *kam s ním?*“ vyzpovídal se po letech Jindřich Plachta svému kamarádovi Josefu Hlaváčovi a ten si to nenechal pro sebe. Proto můžeme jeho slova citovat i dnes.

„Na průmyslovku nebylo pomyšlení, rýsování mi nešlo. Na učitelák zavřelo mi dveře svaté náboženství. Velebníček na měšťance, dej mu za to pánbů nebe, si na mě zalezl a to se ví, že kvůli volovině. Jako obvykle jsem při jeho hodině nedával pozor, když on pojednou na mě vybafl, jak se jmenovala hora, na níž stanul Mojžíš. Řekl jsem Říp, tedy docela správně, jak mi to Pepík Malinů napověděl. Celá třída řvala smíchy a já se taky smál. Bylo mi dost nápadné, že pan katecheta se nesmál. Ale patrně mě chtěl vykoupat, a proto mi dal ještě otázku, cože předčítal Mojžíš na té hoře? Měl jsem radost, že jsem klukům už prve tak kápnul do nálady, a tak mi vylítlo z huby: *Písně otroka*. Musím se uznale pochválit, že to mi nenapověděl nikdo. Kdo neměl na vysvědčení jedničku z náboženství, musel být notoric-

ký pitomec. A já měl z náboženství trojku! Tak mě na učiteláku ani nepřipustili ke zkoušce...”

A tak zbývaly další dvě možnosti – kadetka nebo obchodní akademie.

„Kadetka stála moc peněz a hodila se výhradně pro největší omezece z rodin zbohatlíků. Na akademii se platilo dost vysoké školné, ale táta chtěl pro mé vzdělání něco obětovat. Počítal i s tím, že žáci s dobrým prospěchem mívali slevu na školném. Před zápisem se podrobovali obchodních věd lační aspiranti zkouškám z češtiny a počtů. Málokdo zkoušku neudělal, ale k těm málokterým jsem patřil já. Táta vždycky platil plnou taxu. Při opravné zkoušce se mi podařilo prolézt a stal jsem se obchodním akademikem. Do školy jsem vstupoval jak do gondoly k prvnímu letu s balonem. Slovo obchod mi připadalo jako hřebík v botě a stejně nepříjemné pocity mi působily ostatní předměty – osnovy ekonomických věd od kupeckých počtů, algebry, logaritmů a obchodních nauk až k účtovědě. Ze směnečného práva jsem si udělal nejasný obrázek, že to má něco společného s podvody a zlodějnou. Ovšem zlodějnou zákony chráněnou. Ale své názory o užitečnosti nákupu zboží za směnky jsem si pro jistotu nechával pro sebe. Měl jsem už zkušenosti ze svatého náboženství! Přece na každou pitomost nenalítnu! Poněvadž jsem se řídil zásadou, že moudřejší ustoupí, tak jsem při zkouškách většinou mlčel. Proto mi narůstala konta v notýskách mých profesorů a při čtvrtletních uzávěrkách se posílaly zůstatky z mého notýskového konta na ‚špajzkách‘ (jak jsme po študácku říkali cenzurám) rodičům nebo odpovědným zástupcům. Byly to výkazy nedostatků, které